

PARALEL NURCULUK: BİR KLONLAMA ÖRNEĞİ OLARAK NUR HAREKETİNİN GÜLENİZME DÖNÜŞÜMÜ

Aydın AKTAY*

Öz

Said Nursi'nin Risalei Nur Külliyatları ve yaşadığı sıra dışı kişisel tarihi ile inşa ettiği Nur Hareketi, birçok Nur Grubu olarak tesmiye edilen grubun ana çatısını oluşturmaktadır. Okuyucular ve Yazıcılar olarak iki ana akım olarak bilinen ve tanınan Nur Hareketinin, son zamanlarda Gülen Hareketi nedeniyle yoğun bir merakın ve ilginin konusu olduğu açıktır. Bu çatı hareket içinde yer alan ya da yer aldığı kabul edilen Gülen Hareketi de artık 15 Temmuz sonrası resmileşen adıyla FETÖ'dür. Bir cemaatten terör örgütüne uzanan, yaklaşık 45 yıllık bir tarihi olan FETÖ'nün, Osmanlıdan günümüze etkisi ve gerçekte daha derin bir gelenekle irtibatlı olan Nur Hareketi ile irtibatı bu yüzden giderek büyüyen bir merak ve tartışma konusunu oluşturmaktadır. Nur hareketi-Gülenizm; Said Nursi-Fethullah Gülen karşılaştırması bu çalışmanın ana problematiğini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Sosyoloji, Nurculuk, Nur Hareketi, Paralel Nurculuk, Gülenizm, Said Nursi

Abstract

The Transformation of Nur Movement Gulenism As an Example of Cloning

Said Nursi's Risalei Nur Books and the Nur Movement, which he built with his extraordinary personal history, constitute the main framework of the group, which is identified as many Nur Group. It is clear that the Nur movement, known and known as two main currents as Readers and Writers, has recently become a subject of intense curiosity and interest due to the Gülen movement. The Gülen Movement, which is considered to have been or has taken part in this roof movement, is now FETÖ with its well established name after July 15. The fact that FETÖ, which dates back to a terrorist organization from a congregation to a terrorist organization, is a growing subject of curiosity and controversy. Nur movement-Gülenizm; The comparison of Said-i Nursi-Fethullah Gülen is the main problem of this study.

Keywords:

Sociology, Nursist, Nur Movement, The Paralel Nursist, Gülenist, Said Nursi

GİRİŞ

Bu çalışmada, cemaat mensubiyetinin kimlik ve aidiyet bağlamında bir bireyde ürettiği/üreteceği bazı sorunlu davranışlar, düşünme kodları ve tavırlar sorgulanmaktadır. FETÖ özelinde şahit olduğumuz, kimliksizlik, vatansızlık, İslamofobik haller, pragmatizmin omurgasızlık üreten en uç halleri yaşayan ve mankurlaşma gibi sorunlu durumlarla karşı karşıya kalan FETÖ mensubu bireyler, günümüzde her kesim tarafından tanınlanmakta, kısaca bu konuda haklarında olumsuz bir kanaat oluşmuş bulunmaktadır. Bu çalışmada, bir taraftan bu sorunların oluşma zemininin tarihsel izleri sürülmeye; öte taraftan, bu zeminin beslenme kaynağı olan temel bazı metinler (Said'in RNK'ları ve Gülen'in yazdıkları ile ve her iki ismin diğer yayın kanalları) de incelenmeye çalışılmaktadır.

Bu yüzden bu çalışmada Nursi-Gülen karşılaştırması, bu metinler ve tarih okumaları üzerinden yapılmaktadır. Benzerlikleri ve farklılıkları açısından her iki isim karşılaştırılmakta böylece bu iki ismin öncülüğünü yaptığı hareketlerin birbirleriyle irtibatları ve ayrılıkları açıklığa kavuşturulup

ortaya konulmak istenmektedir. Nur Hareketinin, çatı bir başlık olarak bu çalışmanın ana mecrasını belirlemesi çok önemlidir.

1. BİR KLONLANMA ÖRNEĞİ OLARAK NUR HAREKETİ VE GÜLENİZM

“Kendisine yaşamını devam ettirecek ve çevresel etkilerden korunmayı ve onlarla uyum sağlamayı kolaylaştıracak ve aynı şekilde çoğalmayı sağlayacak uygun bir zemin oluşturup ya da bulup kamufleje giren canlılar vardır.”

Deniz canlılarının bazı türlerini anlatan bir belgeselin giriş cümleleri bunlar. Gülen Hareketinin başlangıç hikayesinin giriş cümleleri de buna benzemektedir. Belgeselin giriş cümlelerinde söz konusu edilen bu zemin, Gülen tarafından 60’lı yılların başından beri, büyük bir titizlikle ve muhtemel bir piyasa araştırması neticesinde Nur Hareketinde sonlanmıştı. Girdikleri bünyeye benzer özellikler sergilemek ve mümkünse bu büneyi klonlamak/kopyalamak, bu harekette bir karakter halini almıştır. Bu tür tutumlar takıyyciliğin en aşırı uçları olarak görünmektedir.

Bir klonlanma hareketi olarak Gülenizm, aynı zamanda bir sızıntı hareketidir. Nur cemaatleri içinden “Okuyucular”ın tercih edilmesi tesadüfi değildir. Çünkü ortodoksiyi temsil eden “Yazıcılar” arasında bu uygun zemini ve kamufleji oluşturmak zordur. İlimli İslam heveslerine uygun olarak Protestanlığı temsil eden soft/yumuşak bir nurculuk zemini ancak bu işi görebilirdi. Ve Gülen hareketinin “Okuyucular” tercihi de bu yüzden isabetli bir seçim olmuştur denilebilir.

Okur yazar oranı artmış, kent dindarlığına hitap eden, metin merkezli bir hareket olan Nur Hareketinin ihtiyaç duyduğu/duyacağı metin külliyatı RNK’larla kolayca karşılanabilirdi. Zaten, Said Nursi de bu ihtiyaca binaen bu eserleri yazmıştır. “Komünizmle Mücadele Derneği” ile sahneye çıkan Gülen için öz itibarıyla “Allah vardır” fikri ile özetlenebilecek bir vurgusu olan RNK’lar, materyalizm ve ateizmle mücadelede çok kullanışlıydı.¹

Henüz bu anlamda bir eseri, dolayısıyla yeni Cumhuriyet rejiminin eği-

¹ *Dr. Öğr. Üyesi Aydın Aktay, Sakarya Uygulama Bilimleri Üniversitesi, aydinaktay@sakarya.edu.tr orcid.org / 0000-0001-9806-3365.

M. Hakan Yavuz, “Bediüzzaman Said Nursi ve Nurculuk”, *İslamcılık Derlemesi*, (İstanbul: İletişim Yayınları, 2004), s. 260-265.

timli, kentli dindarlarına, müritlerine okutacağı bir külliyyatı olmayan Gülen, RNK'lardan müritlerini disipline etme, bir arada tutma ve eğitime işlevi açısından da faydalanmıştır. Kendi külliyyatını oluşturduktan sonraki süreçte Gülen hareketi, Said'in RNK'ları yerine *Kırık Testi* ve *Küçük Dünyam* gibi Gülen'e ait eserleri kullanmaya başlamıştır. Hedeflenen bu vaziyet son on yılda gerçekleşmiştir. Bu sürecin son yıllarında RNK'larının yerini artık *Pırlanta* setleri almıştır.

Said Nursi, Nur Hareketini temellendirirken, bu hareketin Tasavvuf ve fıkıh geleneğinden kopuk, köksüz olmamasına özen göstermiş, Nakşibendilik geleneğine ve dört hak mezhebin köklü referans isimlerine, mezheplerine sadık bir bağla hareketine yol ve yön tayin etmiştir. Yine bu hareketin mensubu şakirtlerine, uymaları gereken siyaset tarzını da İslam toplumlarının içine düştüğü mevcut sorunlarını çözüme ve olumsuz koşulları değiştirme hizmetine koşullandırmıştır. Gülen, bu motivasyonu yaparken, mensuplarında, İslam toplumlarının içine düştüğü aciziyet ve sorunlara karşı farkındalık oluşturacak fikrî ve amelî yoğun bir gayret sergiliyor; bu konuda kendine özgü ve gelenekselleşecek bir yaklaşım ortaya koyuyordu.

Said Nursi Hareketi, Abduh, Efgani, Reşit Rıza, Akif gibi, bunların da ilhamıyla ortaya çıkmış, ümmeti ihya hareketlerinin bir uzantısı olarak da düşünülebilir. İslamcılık serüveninin bir halkası, bir devamı olarak da görülebilir. Hint-Pakistan coğrafyasında etkili olan Cemâat-i İslâmî; Mısır'da etkin İhvân-ı Müslimîn ve Türk topraklarında etkin Milli Görüş gibi Nur Hareketi de bu ihya hareketlerinin veya ümmetçi perspektifi yoğun İslamcı hareketlerin bir uzantısı sayılabilir. Said Nursi'nin bu anlamda İslamcı düşünceye dahil edilip edilemeyeceği sorusuna cevap arayan Karabaşoğlu'nun yazısı oldukça ilgi çekicidir.² Çünkü, bu hareketlerin ortak teması, İslam dünyası ve toplumları için ortak bir gelecek ve mevcut durumları için ortak itirazlar, talepler ve tespitler yapmaları, ümmetçi bir bütünlükle işgallere, sömürgecilğe, materyalizme, sekülerleşmeye karşı İslamcı refleksler ortaya koymalarıdır. Bu anlamıyla Said Nursi ve hareketi İslamcı halkaya dahil sayılabilirken, tüm bu manzaraya karşın, Gülen hareketinin kendisinden

² Metin Karabaşoğlu, "Bediüzzaman İslamcı mıydı?", *Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Bildirileri Kitabı* içinde, (İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi Yayınları, 2013), 213.

neşv-ü nemâ bulduğunu iddia ettiği Nur hareketiyle bu anlamda hiçbir ortaklığı söz konusu değildir. Bu yüzden, Gülen hareketi, Nur hareketi içinde çoğu zaman kabullenilme ve meşruiyet sorunu yaşamıştır.

Said Nursi'nin gelenekle itina içinde ilişkilendirmeye çalıştığı Nur Hareketinin aksine Gülen Hareketinin ne Tasavvufi ne de Fikhî gelenekte anlamlı bir karşılığı yoktur, olmamıştır. Bu durumun, Gülen hareketinin geleceğini, ikbalini tehdit eder bir hale sahip olması, Gülen'i her zaman kendisine yaslanacağı bir gelenek arayışına sürüklemiştir. Nur hareketi içinde ısrarla kabul görmeye kendini temellendirmeye çalışması, hazır bir geleneğin içinde zemin bulup kökleşme ve yayılma isteğinin bir sonucudur. Bu yüzden Gülen'in, kendisine bu meşruiyet yollarını açma imkanları ve fırsatları yaratacak zemin arayışları, hayatının bazı dönemlerinde Alvarlı Efe ve Said Nursi'nin talebesi olduğu şeklinde anlatılacak şehir efsanelerinin doğmasına neden olmuştur.

Gülen'in Alvarlı Efe'nin ve Said Nursi'nin talebeliğini yaptığını anlatan hikayelerin çoğunda bu motivasyon ve amaç arka plandadır. Gerçekte, Gülen'in her iki isim ile bağı, ispatı oldukça zor bir durum ve herkesi ikna etmesi açısından çok sorunludur. Yine de denilebilir ki Gülen, bu anlamda zamanla bu hikayelerini ısrarla canlı tutarak, bir şekilde kendisini ve hareketini Nur grupları içinden, en azından "Okuyucular Grubu"na dahil ettirecek ikna sürecini başarmıştır. Bu süreç boyunca, Gülen'in "Okuyucu Nur Gruplarını" kullanma biçimi aslında devlete sızma ve onu kullanma amaçlarıyla örtüşüyor: Neticede, ortaya koskoca bir "Paralel Nurculuk" veya Yavuz'un da kavramsallaştırdığı gibi "Neo Nurculuk" çıkıyordu. Yani, Gülen'in ilk paralelize ettiği, ilk klonladığı aslında devlet değil: -Nurculuktu.³

2. SAİD NURSİ VE GÜLEN: BENZERLİKLER VE FARKLILIKLAR

Said Nursi'nin algı dünyasında İslam Dünyasının coğrafi izdüşümleri ile Gülen'inki oldukça farklıdır. Gülen, daha çok Türki Cumhuriyetlerde, Türk Müslümanlığı ile sınırlandırılmış doneleri/verileri olan Hanefî, Mâtürîdî

³ M. Hakan Yavuz, "Neo Nurcular: Gülen Hareketi", *İslamcılık Derlemesi* içinde, (İstanbul: İletişim Yayınları, 2004), 270-295.

ve Yesevî üçgenindeki bir İslam dünyasını kabul eder. Bu dünyada Şâfîiler, Malikîler, Hanbelîler yoktur; Eşarîlik yoktur.

Etnik kimlikler olarak Araplara ve İranlılara karşı keskin bir mesafe ve karşıtlık vardır. Şiilere karşıt bir kutupsallaşma söz konusudur. Bu kutupsallık Gülen hareketinin içinde bulunan takipçilerde ve yazarlarda her fırsatta bir ötekileştirme retorîği ile sunulmuştur. Hakan Fidan ve İHH gibi muarızlara İrancılık yaftalamasına sıkça başvurulması İran'ın, cemaatin algı dünyasında nasıl bir yere konumlandığını açıkça göstermektedir. Aynı durum, Arap coğrafyasındaki siyaset ve düşünme tarzlarına yönelik muarızlıkta da kendini göstermektedir. Bu anlamda İhvvân ve Ak Parti'nin El-Kâideci olarak dış servislere pazarlandığını görmekteyiz.

Gülen hareketinin son dönemlerde Afrika'ya ve Asya'ya açılımlarında ise ümmeti kucaklayan bir söylemden ve siyasetten ziyade kültürel bir "Türk-İslam"ını transfer çabası vardır. İstiklal Marşı ve Türkçe olimpiyatları tarzındaki çabalar bunun en açık ifadesidir. Oysa, Said Nursi'nin "Medresetü'z Zehra" projesinin müfredatında eğitim dili olarak Türkçe, Kürtçe ve Arapça vardır. Ayrıca, Nursi'nin İslam dünyası algısı, Gülen'de içkin milliyetçi reflekslerin aksine ümmetçidir. Said Nursi'nin anlayışı, Kürt, Arap, Türk ve Fârisî her etnik kimliği içermekte ve İslam coğrafyasındaki tüm mezheplere kucak açmaktadır.

İslamofobia'ya karşı Gülen'in ortaya koyduğu siyaset ve diyalogcu çabaya karşılık Said Nursi, dönemin İslamofobik enstrümanları olan oryantalist söylemlere karşı taarruzkar ve özgüvenli eleştiriler yöneltmektedir. Bu husus da Gülen'le Said Nursi arasındaki önemli ayırım noktalarındandır.

Sömürgecilik karşıtlığı ve emperyal güçlerle ilişki bağlamında Said Nursi ve Fethullah Gülen'in duruşları arasında bir ayırım tespit eden Hilal Kaplan'ın aynı zamanda otoriter tavırlara karşı yaklaşımlarında da iki isim arasında ortaya koyduğu farklılık oldukça ilgi çekicidir.⁴ Bu ayırım noktalarında despotik iradelere, iktidarlara karşı Said Nursi'nin tavrı ile darbeler döneminde otoriter iktidarlara, askeri bürokrasiye karşı Gülen'in tavrı arasında keskin bir hat çizilmektedir. Avrupa Birliği'ne, NATO'ya dahil olma düşüncesi açısından, Türkiye'nin modern dünyaya eklenme süreçlerin-

⁴ Hilal Kaplan, "Cemaat Laikliğinin Eseridir", *Yenişafak Gazetesi*, 2 Şubat 2014.

de alması gereken tavırlar konusunda Said Nursi'nin de Gülen'in de benzer anlayışlara sahip oldukları aşikardır. Özellikle Said Nursi'nin Türkiye'nin NATO'ya dahil olması ve Uluslararası Sistem içinde kendisine etkin bir yol, bir kapı açacak Kore Savaşındaki koalisyon ve savaşa Türkiye'nin de katılması yönündeki ısrarlı tutumu ve bu konuda devrin hükümeti olan Menderes hükümetine koşulsuz desteği anlamlıdır.

Gülen'in, Ak Parti ile yol birlikteliğinin ve desteğinin arkasında da Ak Parti'nin AB ve NATO'daki müttefikleriyle olan liberal dünyaya eklemleme konusundaki ısrarlı tutumu vardır. Gülen Hareketi zaten, öteden beri bu konuda olumlu bir tavra, tutuma ve motivasyona sahiptir. Ortadoğu'da Arap Baharı ile başlayan ve Mavi Marmara ile işaret fişegi atılan yeni konseptte Ak Parti'nin bu konudaki ısrarı ve hevesi “Eksen Kayması” olarak tesmiye edilen bir durumla sonuçlanınca Gülen Hareketinin “Otorite”den yana tavır alarak, Hükümete yönelik desteğini çekip Uluslararası Lobilerle hareket etmeyi tercih etmesi Ak Parti ve Gülen Hareketinin birlikteliğinin sonu olmuştur.

Said Nursi de, Kore Savaşına dahil olmanın itikâdî ve fikhî konularda şakirtlerindeki ve İslami camiadaki şüpheleri bertaraf edecek bir adımı kararlılıkla atarak, sağ kolu olan, Bekir Berk'i Kore Savaşına göndermiş ve şakirtlerini bu konuda şehitlik vaatleriyle motive etmiştir.⁵ Bu husus, uluslararası siyasette, Türkiye'nin dünya ile bütünleşmesi ile ilgili düşüncelerde aynı fikri savunan Said Nursi ve Gülen Hareketi arasında bir benzerlik örneğidir.

Bunun dışında, Said Nursi'nin Kur'ân ve Sünnet yorumuna etki eden rüya, cifr ya da gelecekte haber verme gibi, özellikle “Lahika”larında ve “Sikke-i Tasdik-i Gaybi” sinde çokça yer alan, bol tartışmalı hususların, Gülen'in Kur'ân ve Sünnet anlayışına ve kaynaklık etmesi de ikisi arasındaki benzerlik noktaları olarak kayda değerdir.

Şakirt yetiştirme adresi olarak “Işık Evleri”nin önemini vurgulayan Said Nursi'nin, “Risale-i Nur Külliyatlarını” bu işe koşullandırması ve “Medresettü'z Zehra” projesindeki ısrarını Gülen de, aynı evler için ve özellikle Dershaneler için ortaya koymuş ve sürdürmüştür. Her ikisi de

⁵ Yavuz, “Bediüzzaman Said Nursi ve Nurculuk”, s. 260-65.

dönemin siyasal iktidarlarıyla bu konularda alamadıkları her destek için ters düşmüşlerdir. Said Nursi, II.Abdülhamit ile; Gülen de Recep Tayyip Erdoğan'la ters düşmüşlerdir. Bu ters düşmeler, her ikisini de birtakım çevrelerle ortaklaştıkları bir muhalif çizgide buluşturmıştır.

Said Nursi, İttihatçılarla kısa bir dönem de olsa II.Abdülhamit'e karşı bu ortaklığı kurarken, Gülen'deki savrulma daha dramatik olmuştur. Gezi ve Kobani olaylarında, kısaca, uluslararası sistemin Türkiye karşıtı her organizasyonunda Gülen Hareketi, bu olayların arkasındaki derin lobilerle ittifak kurmuştur. 28 Şubat sürecinde Gülen Hareketinin Erbakan'a karşı tavrının ve 28 Şubat'ın etkin aktörleriyle müttefik olmalarının temelinde, dersanelerden daha çok güçten yana ve pragmatist bir siyasetle stratejiler takip ettikleri yatmaktadır. Said Nursi'de ise bu çapta bir ilkesizlik ya da pragmatizm yoktur. Said Nursi'nin tavırlarında ya da stratejilerinde daha çok tedrici olarak gerçekleştirmeyi düşündüğü hedefin önünde bir engel gördüğünde rasyonel hesaplar yaparak hareket ettiği görülmektedir.

Yavuz'un Nur Hareketini ele aldığı çalışmasında işaret ettiği gibi Said Nursi'nin Nur Hareketi için belirlediği yol haritasında, aşamalı olarak gerçekleşmesini istediği süreç (İman-Hakikat-Şeriat) ve İslam dünyasının içine düştüğü sorunların tespitinde kullandığı üç durum (cehalet, zaruret ve istibdat) Gülen Hareketinin yol haritasını belirleyen birebir işaretlerdir. Her ikisinde de kurumsal örgütlenme başta eğitim olmak üzere hukuk ve iktisat gibi temeller üzerine bina edilir. Tek farkla ki Gülen bu kurumlara Askeriye ve emniyeti de katmıştır.⁶

Said Nursi'nin yeni rejime karşı Şeyh Said'in birlikte kalkışma yapma teklifine verdiği olumsuz karşılığın arkasında bu rasyonel hesaplar vardır. Bu hesapların sonunda İslam medeniyetinin ve kardeşliğinin önemli bir dinamosu olarak gördüğü "Türk halkına kılıç çekmem" diyen bir Said Nursi'ye karşın, çıkarları için Türk halkına 15 Temmuz'da jetlerle bomba yağdıran bir Gülen farkı oldukça belirgindir.

⁶ Yavuz, "Neo Nurcular: Gülen Hareketi", 270-295.

2.1. Nur ve Gülen Hareketi: Allah Var, Gam Yok

Allah'ın varlığının 100 delilini yazmış dedikleri bir zat için alim bir kişi demiş ki:

“-Demek ki kafasında yüz adet şüphe var idi”

Materyalizmin ve özelde komünizmin İslam coğrafyaları için bir tehdit halini aldığı günlerde bir strateji olarak ateistleşme ve sekülerleşme tehlikesini bertaraf etmek için Said'i Nursi, mücadelesiyle ve yazdığı risalelerde özetle insanlara şu mesajı verme kaygısını yoğun olarak yaşamıştır:

“-Allah, vardır...”

Said Nursi'nin eserlerinde ve çabalarında tabiattaki düzene dair vurgular yapılırken, yaratılışın tesadüfler üzerine bina edilemeyeceği, yaratılmış her şeyde, hayvanat ve nebatat aleminde; arzda ve semada her şeyin, Allah'ın varlığına delil olduğu gösterilmeye çalışılmaktadır. Nur Hareketi içinde yıllarını vermiş olan herkes ömürleri boyunca bunun kavgasını ve hizmetini verdiler ve vermeye devam etmişlerdir. Hizmet hareketi olarak tesmiye edilen grup, uzun yıllar sahip olduğu basın ve yayın araçlarını Allah'ın varlığını gösterecek belgesellere, yapımlara, kitaplara, çizgi filmlere tahsis etmiş, eğitim hizmeti veren kurumlarını Allah'ın varlığını bilen bir “Altın Nesil” yetiştirmeye adanmıştır. Kim bilir bu görev, Komünizmle Mücadele Derneği'nin kurucularından Gülen için anlamlı bir konjonktüre veya stratejiye denk düşebilir ama ortada bu tehlikeden eser kalmadığı halde, halen neredeyse tüm Nur Hareketine dahil edilebilecek gruplar için ve dolayısıyla Gülen Hareketi mensupları açısından aynı saikle hareket edilmesi ilginçtir. Bu hikayede ya da serüvende sıkıntılı olan nokta şu ki; Said Nursi'nin konjonktürel bir durum için ürettiği stratejinin her dönem ve zemin için sürdürülmesinde ortaya çıkmaktadır.

Neticede, hareket mensuplarınca ortaya çıktığı söylenen Altın Neslin, Allah'ın varlığına olan inancı elbette ki değersiz değildir ama, inanılan Allah tasavvurunun sıhhatine dair bir süzgecin hiçbir zaman bu gruplarda hareket merkezi olmaması, yanlış Allah tasavvurlarına ve itikadına karşı bir strateji belirlenmemesi ciddi bir hatadır. Bu yüzden, bu ve buna benzer gruplardaki Allah tasavvurunun, hangi yanlışları içerdiğine ve hangisinin düzeltilmesi gerektiğine dair bir elek hiçbir zaman devrede olmamıştır. Bu olmayınca da yanlış Allah tasavvuru ile ilgili düşünceler ve pratikler bu grupların bireylerinde oldukça yaygın bir hastalık halini almıştır ve almaya da devam etmektedir.

Gülen Hareketi, İran Devrimi, 11 Eylül, 28 Şubat ve Oryantalizm eliyle üretilen İslamofobik travmaların etkisiyle “gülümseyen İslam” “merhametli Allah” “korkunç değil, sevimli Tanrı” gibi, bu travmaların ürettiği komplekslerin bir sonucu olarak bazı Allah tasavvurlarını giderek vurgulamaya, adeta İslamofobik enstrümanlara karşı bir tepkisel karşı koyuş stratejisi geliştirmeye çabalamıştır. Ancak neticede bu çaba, zamanla, Allah’ın 99 isminden, “seç- beğen-al” tarzı bir Allah tasavvurunun, Altın Neslin bilinçlerinde yer tutması ile sonuçlanmıştır. Artık kendisinden korkulmayan, sadece merhamet eden, azap etmeyen, yakmayan, müdahale etmeyen bir tanrı tasavvurunun üretilmesinin taşeronluğu gerçekleşmiştir. Yani, artık bu grubun üyeleri “Allah var, gam yok” diyebilirsiniz, kıvamına getirilmiştir.

Bütün dert buymuş gibi, Gülen’in Altın Nesli, ne peşinden körü körüne koştukları ve ilahlaştırdıkları Gülen’e karşı ne de amaçlarına, hedeflerine karşı en ufak bir kuşku duymadan başarı, kariyer ve iktidar peşinde dolanıp durmaktadırlar. Bunlar; hep, “*Rabiplerini papazlarını (rubbanlarını) Allah’tan başka Rabb edinmenin sonuçlarıdır...*”⁷ Doğru bir Allah tasavvuru ve itikadı asla böylesi bir körlüğe izin vermez.

Burada işlevsel açıdan Tanrı kavramı pasifize edilerek adeta grubun liderine koşulsuz bir körü körüne itaatın amaçlandığı da anlaşılmaktadır. Böylece örgüt dikey bir katı hiyerarşik itaat zinciriyle iyice kontrol altına alınabilecekti. Kör itaate eleştirel bir yaklaşım bağlamında, Osman Eyüpoğlu’nun “Kur’an’da İtaat Kavramının Sosyal Psikolojik Tahlihi” adlı çalışmaya bakılabilir.

2.2. İslam Korkusundan Medet Uman Siyaset Tarzı ve Fetö

Gülen Hareketinin Paralel Yapılanması, “dünya genelinde yayılan İslamofobik kampanyanın etkisi ve kompleksiyle son dönemlerde Müslümanların laiklikle ilgili bildik rezervlerini yeniden gözden geçirmeleri gerekir mi?” tarzında bir sorunun sorulmasını ısrarla örgütlemeye çalışmıştır. Sibel Eraslan, bu kampanyanın ilk fark edenlerinden biri olarak köşesinde bu konuyla ilgili eleştirel anlamda cevabi yazılar yazmıştır.⁸

⁷ Tevbe, 9/31.

⁸ Sibel Eraslan, “Cemaat ve AK Parti çatışmasında hakem kim olacak?”, *Star Gazetesi*, 6 Aralık 2013.

Aynı günlerde, Hilal Kaplan da köşesinde durumu betimleyen ve analiz eden bir yazı yazarak, aslında Kemalist laik anlayışın baskılaması sonucu bazı cemaatlerin ve tarikatların hayatiyetlerini sürdürebilmek için denetlenemeyecekleri bir şekilde örgütlenerek, şeffaf olmayan, denetimsiz adeta merdiven altı yapılara zorlandığını ifade etmişti. Hilal Kaplan; Paralel Yapı örneğinde olduğu gibi bu şekilde, çarpık din anlayışları ve algılarına dair, örgütlenmeler ortaya çıktığını, aslında kabul edilemez bu zemini ve durumu doğuranın Kemalist laik vesayet baskısı olduğunu, “Cemaat Laikliğin Eseridir” başlıklı yazısında Kaplan, bu durumu izah etmeye çalışmıştır.⁹

Cemaatleri, yeraltında şeffaf olmayan ve denetlenemez yapılara dönüştüren bu süreci yıllardır yaşayan bazı cemaatler bu şekilde yaşamını sürdürmenin ayakta kalmanın türlü yollarını bulmuşlar ve bu durum adeta bu cemaatlerin kurumsal bir kültürü haline gelmiştir. Baskıların azaldığı, baskıların kaynağı olan vesayetçi odakların geriletildiği ve gücün baskının adresi olarak cemaatin öne çıktığı 2000’li yıllar boyunca da cemaat her ne kadar açıkça görünürlük kazanıp Ak Parti ile açıktan bir birliklilikle siyaset arenasında var olsa da yedeğinde bulundurduğu yeraltı alışkanlıklarından vazgeçmemiştir. Bu durum, Gülen hareketinin düşünce, eylem ve söz anlamında normalleşmesinin şeffaflaşmasının önünü kesmiştir. İslamî kesimin pek çok kanadında Kemalist baskı uygulamalarıyla geçmişe dayalı yaşanmış bazı travmatik tecrübelerin, bir gün tekrar yaşanabileceği korkusu fobik bir reaksiyon şeklinde cemaatlerin eylem tarzlarını ve kamusal hayat içindeki tavırlarını belirlemiştir. Bu durum, aynı zamanda normal bir güncelleme yapmayı da engellemiş söylemler ve düşüncelerde birçok ezberle yol almayı doğurmuştur.

2.3. Fetö’nün Endişeli Modernlerin Korkusunu Bir İktidar Fırsatına Dönüştürme Çabaları

Aynı sorunu uzun zamandır Türk solu yaşamaktadır. Türk solunun soğuk savaş bakiyesi söylemlerle, jargonlarla ya da örgütlenme tarzlarıyla hareket etmesi, düşmanlarının özsel olarak hep aynı hedefler olması ve değişmemesi bundandır.

İslamcılarının bir kısmı da 90’lı yılların İslam algısıyla oluşturdukları ez-

⁹ Kaplan, “Cemaat Laikliğin Eseridir”

berleri ve bariyerleri aşmakta bu yüzden zorlanmaktadır. Çünkü ezberler kolay bozulmaz, kültür haline gelen alışkanlıklar da bunlara zemin oluşturmaktadır. Bu yüzden, Hilal Kaplan söz konusu yazısını “*O yüzden acil ihtiyaç duyduğumuz laiklik değil, din alanının özgürleşmesidir!*” sözleriyle bitirmektedir.¹⁰ Nitekim 15 Temmuz kalkışması sonrasında MGK Kararlarıyla artık bir terör örgütü olarak kabul edilen Gülen hareketi, kendisini doğuran Nur hareketinin bir uzantısı olarak, takiyye kültürünü veya kadro hareketi tarzını bu yüzden tercih etmiştir. Çünkü, dinin görünürlüğüne adeta tahammül edilemeyen Kemalist ideoloji döneminde hayatta kalmanın, Müslümanlara başkaca bir seçeneği bırakılmamış gibiydi. Son on yıllık süreçte Kemalist vesayetin gücünün azaltıldığı bir dönemde Gülen hareketinin halen hayatiyetini bu gibi şeffaf olmayan yapılanma tarzı ile sürdürme ısrarı, biraz zamanın ruhuna uyma adapte olma melekelerinin olmamasına ve biraz da takiyyenin artık bir kültür haline gelmesi ile ilgilidir. Baskı dönemlerinde edinilen alışkanlıkların ve bu dönemlere has örgütlenme tarzlarının terkedilememesinin ortaya çıkardığı çarpık görüntü biraz da bu hususla alakalıdır.

Binnaz Toprak’ın sosyolojiye kazandırdığı bir kavramsallaştırma olan “Endişeli Modernlik” kavramı, Gülen Hareketinin siyasi stratejilerini belirlerken gözettiği bir kitleye ve onun hassasiyetlerine tutum ve tavırlarına işaret eden çok kullanışlı bir kavramdır.¹¹ Bu kavram, dünya çapında yaşanan bir durum olarak Müslümanların ve nişanelerinin çoğalması, görünürlüklerinin artması ile belli bir kesimde oluşmaya başlayan korkuya, endişeye işaret etmektedir. Bu korkunun, endişenin üretildiği devasa bir kültür endüstrisi tezgâhı var ve bu tezgah günden güne PR çalışmalarıyla reklamcılık, sinema ve pazarlama tekniklerini ustaca kullanarak seri halde İslam ve Müslümanlardan korkan, endişeye kapılan kitleler üretmektedir. Söz konusu korku ve endişeye gark olan kesimler arasında Türkiye’nin seküler çevrelerine işaret eden bu kavram, sosyal bilimcilere yerli İslamofobiklerin durumlarını anlamada da çok verimli imkanlar sağlamaktadır.

¹⁰ Kaplan, “Cemaat Laikliğinin Eseridir”.

¹¹ Binnaz Toprak, “Endişeli Modernler’ ve ‘Sınırlayıcı Modernler’ Tanımlamaları Üzerine”, *Radikal Gazetesi*, 13 Aralık 2010.

Gülen hareketinin modernleri endişeye sürükleyen, İslamofobik kampanyanın tesirinde kalmasının tarihi, bizim endişeli modernlerin endişe etmeye başlamalarından çok daha eskilere dayanıyor. Dünyadaki Batı merkezli İslamofobia endüstrisine karşı argümanlar yetiştirme motivasyonu ile İslam'da reform ya da çarpıtma yoluna tevessül eden bu hareket, neredeyse Allah'ın sıfatlarında bile değişiklik yapacak derecede aşırı yorumlara meyletmiştir. Söz gelimi Allah'ın azabı, gazabı, muntakiyim olma sıfatlarını örtbas eden; rahmetini, merhametini vurgulayan çabalar; “gülen İslam”, “gülen Tanrı”, “merhametli Allah”, “Gül ve Rahmet Peygamberi” gibi vurgular, hep bu tarzda bir İslâmî, Müslümanlara şirin gösterme kompleksiyle ilgilidir.

Kısaca, bu kompleksin oryantalizmden İslamofobia'ya, Kemalist baskıcı anlayıştan endişeli modernlere kadar uzanan birçok nedeni sıralanabilir. Tüm bu korkulardan beslenen ve palazlanan uluslararası sistemin hassasiyetlerine riayet ederek, iç siyasette kendine alan açmak isteyen Gülen hareketi yıllardır, bu doğrultuda stratejiler geliştirmiş ve yayınlar yapmıştır. Bunu başarmaya çalışırken de uluslararası sistem ve iç siyasetin vesayetçi odakları nezdinde kendisine meşruiyet zeminleri oluşturma gayreti göstermiştir.

Paralel yapının, kendine meşru zemin elde etme takiyyesi, MİT turları hadisesinde olduğu üzere, DAESH Terör Örgütü üzerinden dünya sisteminde kendisine meşru alan üretme hokkabazlıklarına ve bu da Türkiye'yi uluslararası sisteme jurnallemeye kadar ileri gitmiştir. Bu örnek de gösteriyor ki İslam korkusu ve modernlerin endişelerinin ürettiği korku ikliminden beslenen entrikacı bir siyaset kurnazlığına fazlasıyla sahip olan FETÖ, bu durumu her fırsatta tepe tepe kullanmak istemektedir. Takiyeciliğin bu işlevselliğinden, endişeli modernler üzerinde medya kampanyaları ile şeriat korkusu, yaşam tarzına müdahale tehdidi ve çeşitli PR numaralarından yararlanılmak istenmiştir. Çünkü, bu korkular ve endişeler art niyetli odaklara uzun vadede çok kullanışlı hareket zeminleri oluşturmaktadır. Bugün Ortadoğu'daki aktörlerin bu endişe verici durumları taşeron örgütleri olan DAESH üzerinden nasıl lehlerine çevirdikleri somut olarak gözlemlenebilmektedir. FETÖ de, 28 Şubat döneminde Hizbullah algısı üzerinden palazlanan Türkiye'deki vesayet odakları sayesinde bu oyunları ustalıklı ve küresel çapta oynamayı fazlasıyla öğrenmişti. PKK bile, DAESH ve onun ürettiği korku üzerinden Ortadoğu'da kendisine hatırı sayılır bir ulusla-

rarası destek alabilmektedir. Binlerce insanın soykırımcısı katil Esed bile varlığının meşru zeminlerini Batıya karşı DAESŞ korkusu üzerine temellendirmektedir.

2.4. Korkutanına Değil Merhametlisine İnanılan Bir Allah Düşüncesi

Her şey, 'korkutan değil merhamet eden Allah'ı anlatım' dediklerinde başladı...". Böylece, herkesin taptığı bir tanrısı oldu. DAESŞ'inin elinde sadece gazabı olan, Gülen hareketinin hizmetlisinin elinde ise sadece bağışlayan bir Tanrı vardı. Kiminin tanrısı yeryüzüne uğramaz, kimininki yeryüzüne çakılı kalmış. Kimininki insanların suretinde ve bir yanılmaz, hata yapmaz bir şeyh, bir hocaefendi, kimininki ise insanlarla ilgisiz; bir gönül ezberi, kalbe hapsedilmiş, etkisi suretlere yansımaz. Tüm hiyerarşileri alaşağı eden küresel dünya, önce erkekle kadını eşitledi, sonra çocukları anne ile babayla eşitledi, yetmedi herkesi herkesle eşitledi. Görenle görmeyeni, bilenle bilmeyeni, köle ile efendiyi, hoca ile öğrenciyi, alimle cahili. En sonunda kulla Yaratanına sıra geldi. Bunu da Yaratanı kullarına benzeterek yapıyor.

Tüm hiyerarşiler, feodal döneme kadar geri gidilerek yeniden tesis edilmedikçe; Allah tasavvuru da asli kaynaklarına gidilerek yeniden oluşturulmadıkça, biz bu sonuçlarla daha çok karşılaşabiliriz. Aslıolan bu sonuçları doğuran nedenleri belirleyip onları kontrol etmektir.

Müslüman erkek ve bayanların üzerinde sakal, çarşaf ya da başörtüsü görme konusunda giderek artan bir olumsuz hassasiyet, İslami canlanışı yadırgama ya da fanatizme işaret olarak görmeye dair tutumlar ciddi İslamofobik belirtilerdir. Yıllarca gizli amaca ulaşmak için başörtüsü ve sakal tarzı İslâmî nişaneleri Gülen Hareketi özelinde de gördüğümüz gibi furuattan sayma tutumu, zamanla seküler nişanelerin nasıl bir içselleştirildiğini göstermektedir.

Seküler çevrelerde çevrelerde; İran, şeriat, cihat gibi kavramların nasıl bir infial yarattığı ortadadır. Bunlar karşısında hemen dünyayı "-Eyvah! El Kâide geliyor" diye ayağa kaldırıyorlar. "Gülümseyen İslam" ve "Gülen Tanrı" itikatları da giderek bu İslamofobik semptomlar nedeniyle kuvvetlenmektedir. Nedeni sorulduğunda "İslamofobi'ye karşı stratejidir bunlar" derler ama bir bakıma bu infialin sadece kendilerini korkuttuğunu fark etmemektedirler. Bu tür Takiyyeci dini gruplar, İslamofobia üzerinden İslam

dünyasını talan eden çevrelerde gerçek bir İslam korkusu olduğu zannı ve saflığıyla malzeme taşıdıklarından adeta habersizdir. Aslında, kendi imatları olan korkularının boyunduruğuna teslim olmuş tiplere dönüştüklerinden de haberleri yoktur. Yıllarca yerli oryantalistler üreten tezgâh, veya kültür endüstrisi, giderek bizim mahalleye de kurulmuş ve yeni mamulleri arasına endişeli islamofobikleri bizim haberimiz olmadan sokabilmiştir.

2.5. Dinler Arası Diyalog ve Hoşgörü Söylemleriyle İnşa Edilen Kimliksizlik

FETÖ yapılanmasına kendini kaptırmış bireylerin dinlerarası diyalog ve hoşgörü söylemleriyle yoğrulmuş ve yıllar sürecekt derecede kökleşmiş alışkanlıklarının zihin dünyalarında oluşturduğu tahribatlar saymakla bitmez. Bunlardan birincisi ve en önemlisi; bir FETÖ mensubunun zihin dünyasında Allah mefhumu, doksan dokuz isminden veya sıfatlarından bazılarının seçilerek diğerlerinin ayıklanarak oluşmasıdır. Söz gelimi, bu bireylerin inandıkları Allah; sadece merhamet sahibidir, azabı, gazabı şefkat tokadı şeklindedir. Ayrıca tüm hesapları büyük oranda bu dünyada görür ve ahirete intikal edecek bir cezası neredeyse yoktur. Allah'ın bu dünyada suçlu kullarından hesap sorması veya onların hesabını görmesi, dünyevi işlerinde onu başarılı ya da başarısız yapması şeklindedir...Bu yüzden Paralel Yapıda, dünyevi başarılar odaklı ve başarıyı kutsayan; cenneti hemen bu dünyada, cehennemi de hemen bu dünyada arzulayan bir dünyaperestliğe doğru bir itikat evrilmektedir. Protestan püritenliğinin de Batıdaki hikayesi böyle yazılmamış mıydı zaten?

Kelime-i Şehadetin “abduhu ve Rasuluhu” kısmını, dinler arası diyaloga feda eden bir yapının zihin dünyasında, Allah'ın bazı sıfatlarının yok sayılması olağan işlerdendir. Cemaatin yıllarca mensuplarına ve kamuoyuna ezberlettiği “gülen İslam”, “gülen Tanrı” ve “Rahmet Peygamberi” gibi anlayışları tipik bir müjde öğretisi ile yoğrulmuş Hıristiyanlık izleri taşır.

İkincisi; FETÖ mensubu bireylerde, öteki ile yerli yersiz girilen ve önemli her platformda vurgulanan diyalog ve hoşgörü söylemlerinin yıllara sâri pratiği ile bu yapının bireylerinde artık “öteki” diye bir algının kalmaması, dolayısıyla kimliksizliğin artık kırmızı çizgileri olmayan bir din algısıyla beraber yaşanmasına neden olmasıdır. Artık, Müslümanla Gayrimüslim;

kâfir ile mümin arasındaki ayrımın önemsenmediği bir zihin dünyasıyla karşılaşmaktayız. Dolayısıyla haram ile helalin de ortadan kalktığı, seküler bir değersizlik bunalımına doğru yürüyen bir din algısı ortaya çıkmaktadır.

Fethullah Gülen'in haçlı işgaline bile sempati ile bakan vaazının, cemaat bireylerinde hiçbir tepki üretmemesi, HDP, CHP ve PKK ile izahı imkânsız gibi görülen ittifakların cemaat bireylerince hemen kabul görmesinin ve meşruiyet kazanmasının arka planında bu yıllara sâri zihinsel hazırlığın inşa ettiği kimliksizliğin büyük rolü vardır. Bu durum, FETÖ mensubu bireylerin, 15 Temmuz sonrasında gerçeği görüp aydınlanacağı ve yapıyı terk edeceği gibi bir beklentiyi oldukça anlamsız göstermektedir. 17-25 Aralık, MİT Krizi ve 7 Haziran seçim sonuçları sonrasında PKK terörüne verilen destek anlamında gördüğümüz gibi, yapının içinde yıllarca bu zihinsel inşa ile yoğrulmuş ve pratik kazanmış bu bireyler, yapının tüm kirli ilişki ve hareket stratejilerini doğru, meşru ve anlamlı görmek konusunda oldukça katılmış bir perspektife sahipler ve bu perspektifin değişmesi yapının içinde kemikleşmiş bireylerde mümkün görünmemektedir.

FETÖ için kimliksizlik üreten dinamiklerin üçüncüsü de vatansızlık ideolojisine dönüşen yeni formasyonudur. İslam dünyası için, dünya sisteminin iki habis uru olan iki ülkenin yapının mensuplarıncaya gayet iştahlı bir şekilde “Güneyin sevilen ülkesi İsrail”, “Anavatan ABD ” olarak değerlendirilmesi kimliksizliğe ek olarak vatansızlık ideolojisi de üreten, ait oldukları topraklara ve millete dair hiçbir aidiyet bağı ve sempatisi hissetmeyen bu yapının, bireylerinde gerçekleştirdiği zihinsel deformasyon sürecinin sonuçlarıdır.

FETÖ bireylerindeki bu vatansızlık ve ümmete, millete yabancılaşma formasyonu örgütün özellikle, 28 Şubat sonrası dünyanın dört bir tarafına Türk okulları ile açılması ve yerelden çok artık küresel çapta amaçlar edinen bir yapıya dönüşmesinden kaynaklanmaktadır. Bu da neredeyse bir kuşak FETÖ üyesinin 20-25 yıllık bir tecrübe birikimi ile oluşmuştur. İlk yıllarında FETÖ, vatan, bayrak sevgisini, ülkenin bölünmez bütünlüğü, Türklük ve Türkçe ile ilgili söylemlerini kimse ile paylaşmayacak kadar sahipleniyorken şimdilerde bu söylemleri ve aidiyetleri sahiplenilen millete tanklarla, F16'larla, kurşunlarla cevap verecek kadar vatansızlaşma semptomları göstermekte, küresel kapitalist sistemin de çok gönüllü bir taşıyıcısı olarak işlev görmektedir.

FETÖ yapılanmasının kimliksizlik üreten dinamikleri sadece bu üç nokta ile sınırlı değildir. Bundan başka takiyye kültürünün örgütün varlık kazanmaya başladığı ilk yıllardan günümüze, büyük bir disiplinle uygulanması da kimliksizlik üreten faktörler arasındaki en önemli dinamiklerdendir. Bu takiyyeye ek olarak uygulanan makyavelist bir amaç-araç ilişkisi de bu dinamikler arasında sayılabilir.

Yapı içinde oluşan güç temerküzünün ürettiği hiyerarşik düzen ve bu düzenden kazanılan statüler, çıkarlar da FETÖ mensubu bireylerin kimliksizlik sorununun derinleşmesine ve bu yapı ile birlikte kazanılan olumsuz kimliğin güçlenmesine, dolayısıyla yapıdan kopuşun imkansızlaşmasına neden olmaktadır. Buna rağmen şu soru ya da sorun önümüzdeki on yıllar boyunca cevap ya da çözümünü bekleyecektir: “FETÖ Mensubu bireyler nasıl iyileştirilebilir?”

FETÖ Mensubu bireylerin bu alışkanlıklarla yoğrulmuş zihin dünyalarından Paralel Din algısını söküp çıkartmak çok zordur. Ciddi bir teolojik eğitim gerektirmektedir. İtikâdî olarak Müslüman kimdir? Sahih bir Allah mefhumu nasıl olmaktadır? Müslümanla gayrimüslim arasında nasıl bir derin ayrım, fark vardır? İslam ümmeti kimdir ve önemi nedir? gibi temel sorularla başlayan ve bu bireylerde derinleşmiş kimliksizlik ve değersizlik fikrini iyileştirecek bir kimlik ve değerler eğitiminin de izlemesi gerekir.

SONUÇ

Paralel Yapının mensuplarının dünya ve ahiret anlayışı başarı temeli üzerine kurulu sapkın bir teolojiden besleniyor. Gülen Hareketinin mensupları, bir olayda başarılı olurlarsa “Allah bize yardım etti.” başarısız olurlarsa “Allah şefkat tokadı attı.” şeklinde durumlarını izah ediyorlar. Bu yönleriyle de cennetin de cehennem de bu dünyada olduğuna inanan püriten Protestan ahlakın temsilcileri gibidirler. Yıllarca “Kalp Gözü” ve “Sır Kapısı” tarzı programlarla eğitildiler. Ahiret, hesap günü mahşer kıyamet hepsi bu dünyada yaşıyordu o programlarda.

Dünyaya, dünyevi başarılarla iktidara kilitlenmiş dünyaya çakılmış bir dünyaperestlik, cemaat bireylerinin tüm fertlerinin iliklerine kadar sinmiş vaziyettedir artık. Hesap gününe ertelenecek bir dertleri yok, hemen burada bu dünyada isterler hesabı. Çünkü ahiret yok, kalmamış itikatlarında.

Bedeni Müslüman; özü, itikadı Protestan Hıristiyan olan bireylerle karşı karşıyayız ki Mesihleri belli. Dinler arası diyaloglara önem vermeleri de bu yüzden, çünkü dinler arasında fark göremeyecek kadar körleşmişlerdir.

Zeki, zengin, başarılı tiplerle irtibatlı olmaları, muhabbetlerinin derin olması, onları Allah'ın sevgili kulları görmeleriyle de ilgilidir. Protestanlar, iyi, zengin, başarılı olmalarını Allah'ın üzerlerindeki laneti kaldırmasının bir göstergesi sayarlar. Bunlar da başarılı olduklarında, iyi halli, zeki ve zengin olduklarında ancak, Allah'ın sevgili kulları olacaklarını düşünmektedirler. Fakire, ezilmiş, mazluma ilgisizlikleri, sevgisizlikleri, merhametsizlikleri bundandır. "Allah'ın iyi kulları olsalar, bu hallerde olmazlar" düşüncesi, bilinçaltlarına işlemiştir. Püriten ahlakın, Protestan anlayışın, bilinçaltına yedirildiği tuhaf bir hastalıklı grupta ve yılların bunlarda bıraktığı hasarla da yüzleşmeliyiz ki, bunun tabanı, ortası, tavanı da aynı durumdadır.

Lakin sosyolojik bir realitedir ki, içtimai gruplarda daima ezilen veya hizmet kölesi edinilen tabakalar birgün kandırıldıklarını anladıklarında o zaman da tersinden yani olumlu bir uyanış hareketi başlayabilmektedir. Bu nedenle daima grup tabanlarına daha bir ümitle yaklaşılmakta; bunlar adeta kandırılan ibadet tabanı olarak telakki edilmektedir. Tedaviye de bu noktadan başlanabilir.

Kısacası; artık Gülen Hareketi, ahiret inancı olmayan, tanrısı başarı olan ve bunun için de her tür kılığa Makyavelizme rahmet okutturacak tarzda girebilen, takıyyeyi sözde amansız düşmanı olduğu Şia'dan bir itikat ilkesi olarak devralmış dünyaperest bir harekettir. Şia'dan sadece bunu değil, geleneksel Emevî karşıtlığı söylemini de son zamanlarda devralmış, Yezit karşıtlığını retorğinde sıkça kullanmaya başlayan ve mut'aya, sözde amansız düşmanlık beslerken, her tür grup ve klikle, terör örgütüyle, CIA ve Mossad'la, siyasal partilerle(CHP-HDP'yle) mut'a yapmaktan geri kalmayan, amaca götüreceği her yol ve ilişkiyi mubah gören, helali ve haramı olmayan bir harekettir.

KAYNAKÇA

- Aktay, Yasin. (2014), “Öncesi ve Sonrasıyla 17-25 Aralık-Neye Himmet Neye Hizmet”, Tezkire Yayınları, Ankara
- Eraslan, Sibel.(2013), “Cemaat ve AK Parti çatışmasında hakem kim olacak?”, *Star Gazetesi*, 6 Aralık
- Eyüpoğlu, Osman (2016), “Kur’an’da İtaat Kavramının Sosyal Psikolojik Tahlili”, İz Basma, Bişkek
- Kaplan, Hilal. (2014), “Cemaat Laikliğin Eseridir”, *Yenişafak Gazetesi*, 2 Şubat
- Kaplan, Hilal. (2014), “Gülen Camiası Nurcu Mudur?”, *Yenişafak Gazetesi*, 24 Şubat
- Kaplan, Hilal. (2016), “Gülen’in Kemalistlere Uzattığı el”, *Sabah Gazetesi*, 2 Ağustos
- Karabaşoğlu, Metin. (2013), “Bediüzzaman İslamcı mıydı?”, *Türkiye’de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Bildirileri Kitabı* içinde. Zeytinburnu Belediyesi Yayınları, İstanbul
- Toprak, Binnaz. (2010), “Endişeli Modernler’ ve ‘Sınırlayıcı Modernler’ tanımlamaları üzerine”. *Radikal Gazetesi*, 13 Aralık
- Yavuz, M. Hakan.(2004), “Neo Nurcular: Gülen Hareketi”. *İslamcılık Derlemesi*, s. 270-295, İstanbul: İletişim Yayınları,
- Yavuz, M. Hakan. (2004), “Bediüzzaman Said Nursi ve Nurculuk”. *İslamcılık Derlemesi*, s.264-270, İletişim Yayınları, İstanbul
- <http://kuran.diyadin.gov.tr/tefsir/Tevbe-suresi/1266/31-ayet-tefsiri> Erişim Tarihi:20 /05/2017

Kısaltmalar:

FETÖ: Fethullahçı Terör Örgütü

PYH: Paralel Yapı Hareketi

PDY: Paralel Devlet Yapılanması

MGK: Milli Güvenlik Kurulu

RNK: Risalei Nur Külliyyatı